Pamiętamy! Obchody 75. rocznicy wybuchu Powstania Warszawskiego – Gdańsk, Sopot, Kartuzy, 1 sierpnia 2019

Przedstawiciele IPN Gdańsk oddali hołd powstańcom warszawskim.

U stóp pomnika Polskiego Państwa Podziemnego na Targu Rakowym w Gdańsku 1 sierpnia, z inicjatywy wojewody pomorskiego Dariusza Drelicha, odbyło się uroczyste złożenie kwiatów i zapalenie zniczy. IPN reprezentował Artur Chomicz.

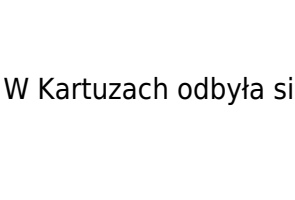

W Kartuzach odbyła się uroczystość z okazji 75. rocznicy wybuchu Powstania

Warszawskiego przy obelisku ppor. Danuty Siedzikówny ps. „Inka” w parku Jej imienia przy ul. 3 Maja. IPN Gdańsk na kartuskich obchodach reprezentował Daniel Sieczkowski. Organizatorem wydarzenia był Zarząd Towarzystwa Upiększania Miasta Kartuz.

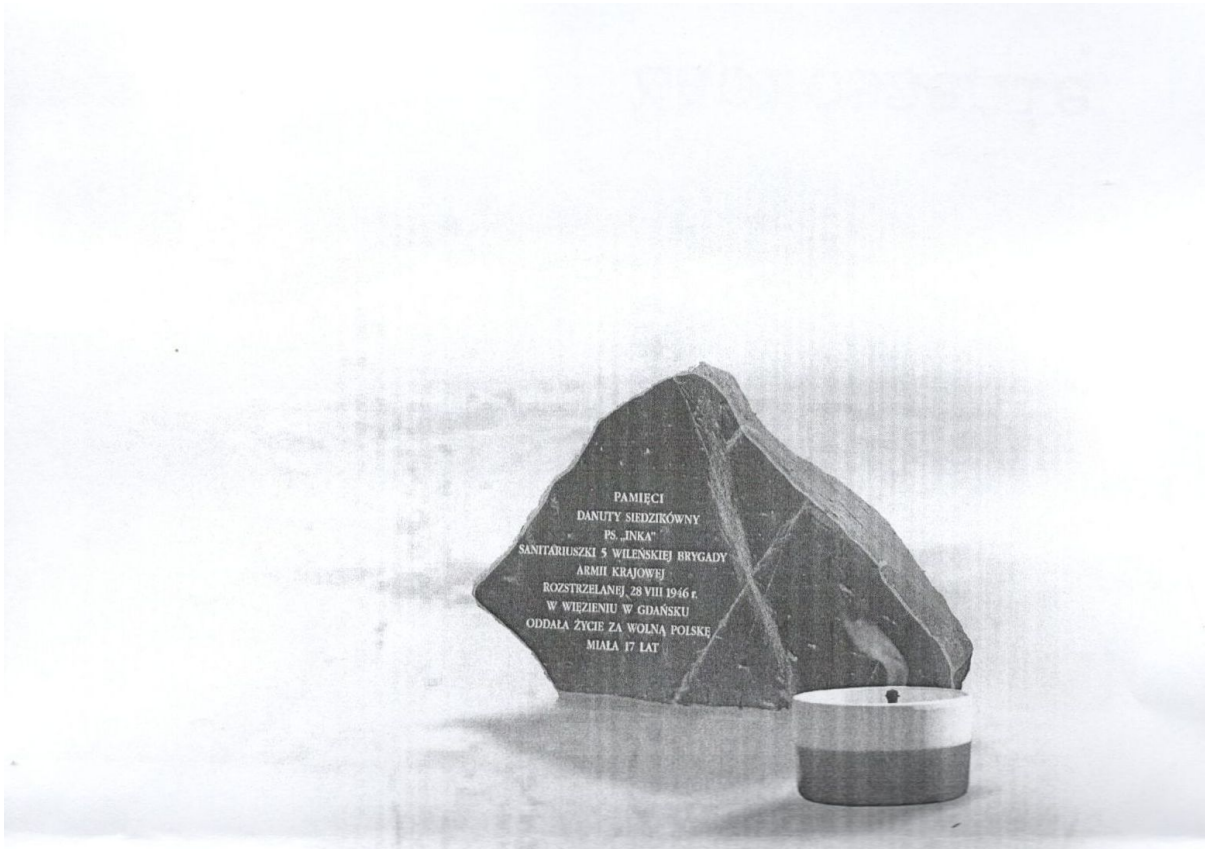

Zarząd Towarzystwa Upiększania Miasta Kartuz

ma zaszczyt zaprosić

na uroczystość

z okazji 75. rocznicy wybuchu Powstania Warszawskiego,

która odbędzie się w Kartuzach

1. sierpnia 2019 roku o godz. 12:00

przy obelisku ppor. Danuty Siedzikówny ps. „Inka”

w parku Jej imienia - przy ul. 3 Maja.

Towarzystwo Upiększania Miasta Kartuz

Za Zarząd

Towarzystwo Upiększania Miasta Kartuz

Kazimierz Socha - Borzestowski
PREZES ZARZĄDU

Fot. Maciej Krajewski, Dziennik Bałtycki

W Muzeum II Wojny Światowej (poziom -2) 1 sierpnia o godz. 17.00 odbył się się apel pamięci. Po nim nastąpiła oficjalna inauguracja Strefy Nowych Technologii „Kartka z Powstania” – premiera pierwszego w Polsce projektu filmowego zrealizowanego w technologii wirtualnej rzeczywistości (VR). O godz. 18.00 – premiera spektaklu „Sen” w reżyserii Magdaleny Gajewskiej (sala konferencyjna im. Jana Olszewskiego MIIWŚ, poziom -3).

W Sopocie obchody odbyły się 1 sierpnia przy pomniku Armii Krajowej o godz. 10.00. IPN Gdańsk reprezentowała Izabela Brzezińska.

U stóp pomnika Polskiego Państwa Podziemnego na Targu Rakowym w Gdańsku 1 sierpnia o godzinie „W” (17.00) odbyła się uroczystość organizowana przez Okręg Pomorski

Światowego Związku Żołnierzy AK oraz Miasto Gdańsk. IPN reprezentował Artur Chomicz. W programie: modlitwa, apel pamięci, złożenie wieńców. Msza św. koncelebrowana w intencji zmarłych i żyjących powstańców warszawskich oraz kombatantów zostanie odprawiona w niedzielę 4 sierpnia o godz. 12.00 w Bazylice Mariackiej w Gdańsku.

1 sierpnia o godz. 17.00 na rynku w Kościerzynie odbyła się rekonstrukcja Powstania Warszawskiego.

1 sierpnia na skwerze Inwalidów Wojennych, gdzie zlokalizowany jest kamień z tablicą poświęconą powstańcom warszawskim, odbyły się oficjalne, bydgoskie obchody rocznicy wybuchu powstania warszawskiego. Obecni byli ministrowie i posłowie z regionu, przedstawiciele władz lokalnych i samorządowych, środowiska kombatanckie, harcerze, liczne poczty sztandarowe. Delegacje złożyły wieńce pod pomnikiem, zespół wokalny wykonał wiązankę pieśni powstańczych. Uroczystości poprzedzone były Mszą św. w Kościele Garnizonowym. Instytut Pamięci Narodowej reprezentowali pracownicy Oddziałowego Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa, Regina Dąbkowska i Remigiusz Ławniczak.

[Wydarzenia organizowane przez Instytut Pamięci Narodowej w związku z 75. rocznicą wybuchu Powstania Warszawskiego.]

[Wystawa IPN „Powstanie Warszawskie 1944. Bitwa o Polskę” – do pobrania.]

---

31 lipca komendant główny Armii Krajowej gen. Tadeusz Komorowski ps. „Bór” wydał dowódcy Okręgu AK Warszawa płk. Antoniemu Chruścielowi „Monterowi” rozkaz o rozpoczęciu 1 sierpnia 1944 r. o godz. 17.00 powstania w Warszawie. 1 sierpnia do pierwszych walk z Niemcami doszło na Żoliborzu już ok. godz. 14.00, a na Woli i w Śródmieściu ok. godz. 16.00. Siły AK liczyły 40-45 tys. żołnierzy. Powstańcy mieli do dyspozycji ok. 2,5 tys. pistoletów, 1475 karabinów, 420 pistoletów maszynowych, 94 ręczne karabiny maszynowe, 20 ciężkich karabinów maszynowych.

Postacią łączącą Pomorze z historią Powstania Warszawskiego jest Krystyna Krahelska „Danuta”, sanitariuszka Powstania Warszawskiego, której twarz uwieczniona została w pomniku warszawskiej Syrenki. [Na Cmentarzu Centralnym „Srebrzysko” znajdują się groby rodziców „Danuty” – Janiny i Jana Krahelskich.]

Krystyna Krahelska urodziła się na Polesiu. Ojciec Jan Krahelski był inżynierem i oficerem Wojska Polskiego, w latach 1926-32 wojewodą poleskim. Mama Janina Krahelska była biologiem i lekarzem.

Od 14 roku życia Krysia była harcerką, prowadziła gromadę zuchów. Była też znana jako poetka. Studiowała historię, geografię i etnografię na Uniwersytecie Warszawskim.

Śpiewała poleskie pieśni w Polskim Radio. Zakończyła studia tuż przed wybuchem wojny.

Słynna rzeźbiarka prof. Ludwika Nitschowa poprosiła ją o pozowanie do pomnika Syreny, na Powiślu (Wybrzeże Kościuszkowskie, niedaleko Mostu Świętokrzyskiego), odsłoniętego w kwietniu 1939 r.

Prof. Nitschowa pisała: „Twarz Syreny jest twarzą Krystyny zmonumentalizowaną, aby nie było tak łatwo rozpoznać Krysię, co by ją krępowało. Bo chodziła ulicami warszawskimi – prosta, wysoka, jaśniejąca uśmiechem wewnętrznej młodzieńczej radości i siły".

W czasie okupacji Krystyna napisała i skomponowała pieśń „Hej, chłopcy, bagnet na broń!". Prawdopodobnie znana pieśń „Dziś do ciebie…" też była jej dziełem.

W lipcu 1944, jako żołnierz Armii Krajowej ps. „Danuta", otrzymała przydział do pułku Baszta na Mokotowie. Już w pierwszej godzinie Powstania Warszawskiego została ciężko ranna. Próbowała się doczołgać do trawnika przy Polnej, gdzie cierpiał jej ranny kolega. Zmarła rankiem 2 sierpnia. Pochowano ją na podwórku, dziś spoczywa na Cmentarzu Służewieckim.

Janina i Jan Krahelscy spoczywają na gdańskim Cmentarzu Centralnym Srebrzysko. Po śmierci męża dr Krahelska wybrała na grób kawałek ziemi przy wielkiej sośnie. Przypominała jej dorodne sosny poleskie. Idąc od bramy cmentarnej główną aleją pod górę, dostrzeżemy ją po lewej stronie, a przy niej skromny grób.

Janina Krahelska *de domo* Bury była biologiem, lekarzem, doktorem filozofii UJ, po wojnie pracownikiem naukowym Akademii Medycznej w Gdańsku, wychowawczynią wielu pokoleń lekarzy. Zmarła 2 maja 1976.